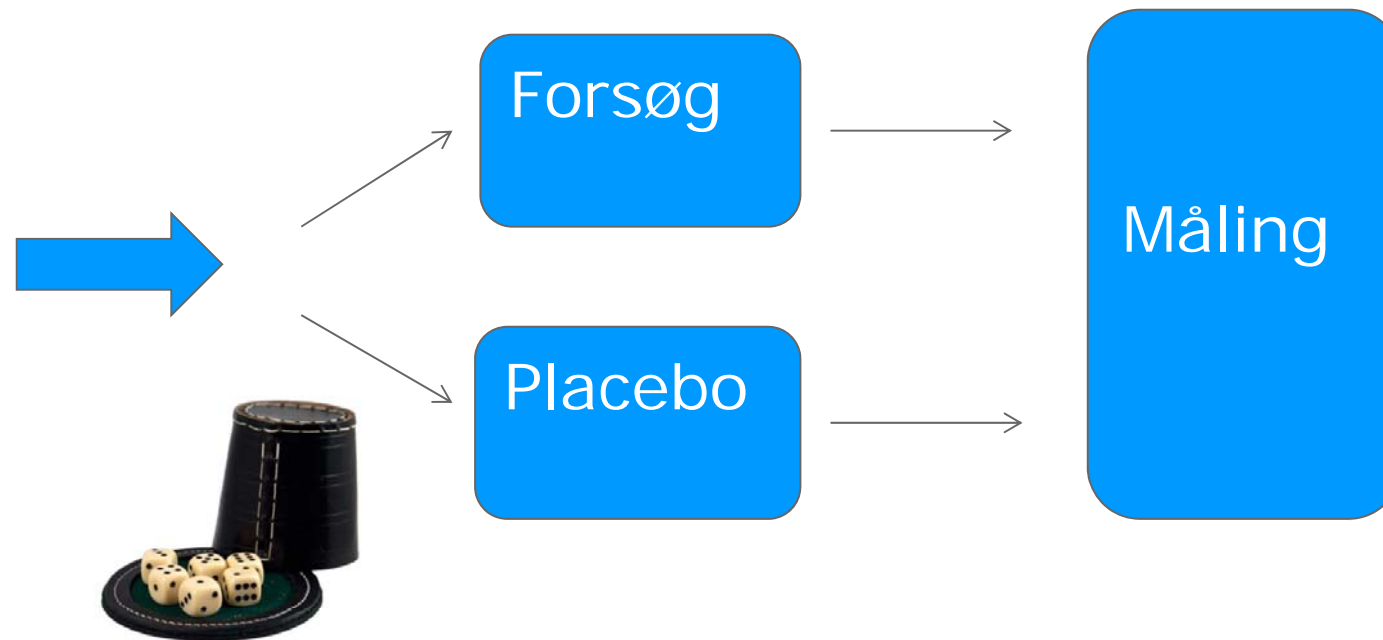

Vi rafler om førtidspensionerne!

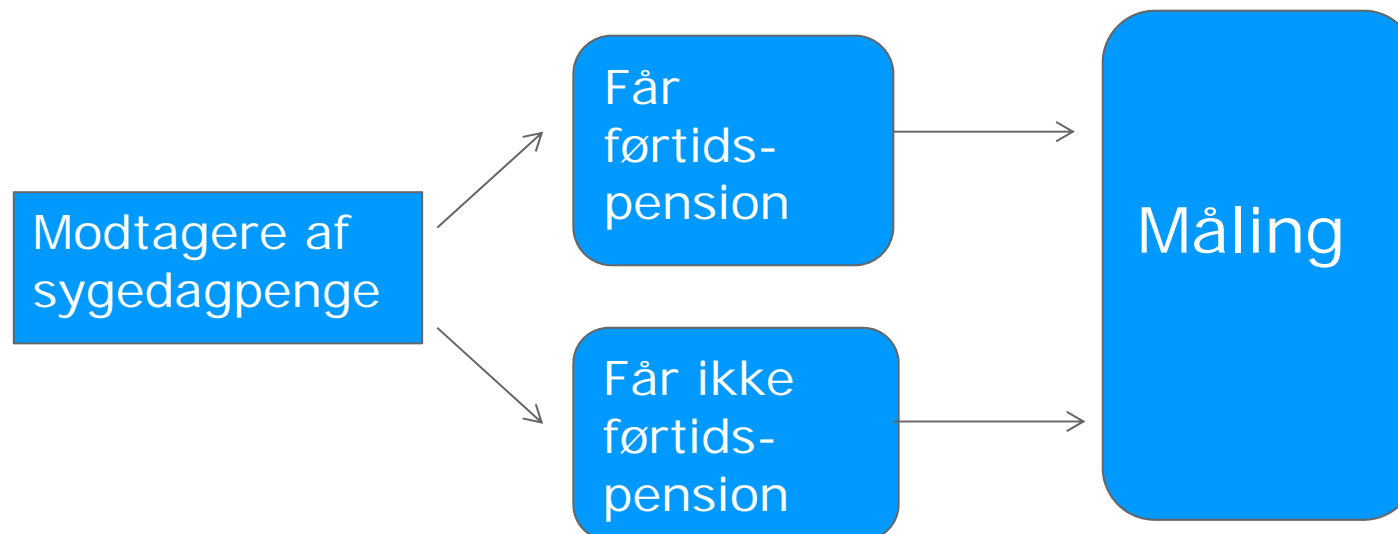

Oplæg til Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin
(DASAM) i Nyborg, den 10. marts 2016
Steen Bengtsson

Det kontrollerede forsøg

Sammenligning mellem grupper

Her kan man kontrollere for tredjevariable for at nærme sig kausalitet
Men det er altid muligt der er noget man ikke har kontrolleret for

Der er forskel på konsekvenser

Her kan vi ikke
anvende kausal
tankegangen

- af handicap

Men det
kan vi her

- af førtidspension

Teorier om forsørgelsesyndelser

om virkningen af at blive forsørget modsat leve af arbejde

- Klientgørelse, fattigdomsdynastier **motivation**
- Sygeliggørelse, sygerollen **indlæring**
- Opløsning af normer, tøjlesløshed **moral**
- Social arv, arvelig pensionering **subkultur**

Efterprøvelse af teorier

Vi kan ikke eksperimentere, men vi kan:

- kontrollere for tredjevariable, regne
- udnytte naturlig variation, der er tilfældig i forhold til personerne (naturligt eksperiment)

Eksempler på naturlig variation

En begivenhed, fx skolereform, som ændrer folks adfærd

En begivenhed, som afhænger af en tilfældighed, fx hvilken læge man har eller hvilken kommune man bor i

Variation mellem brug af ritalin til ADHD mellem læger -> baggrund for at vurdere, om der bruges for lidt eller meget

Variation mellem kommuner i brug af førtidspension -> baggrund for at vurdere konsekvenserne af pension **rent**

IV regression – en utraditionel metode

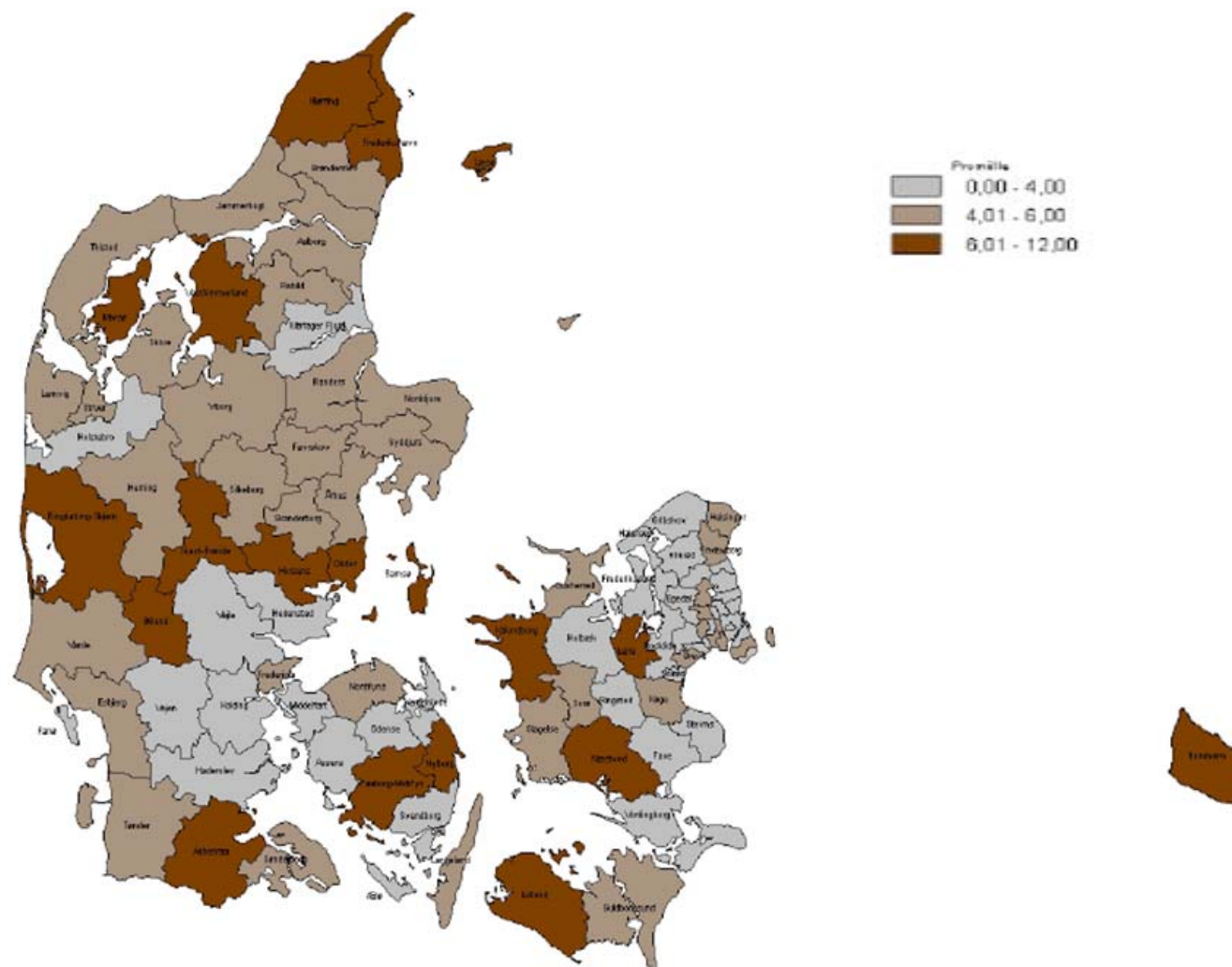
**Vi anvender de uforklarlige forskelle mellem to situationer
som en kilde til tilfældig variation**

Fx regression discontinuity: pludselig skift efter reform

Eller variation mellem sagsbehandlere (USA)

Eller variation mellem kommuner

Tilkendt førtidspension 2012

Populationer man kan benytte i model – hele befolkningen er for mange

Amerikanske og norske undersøgelser:

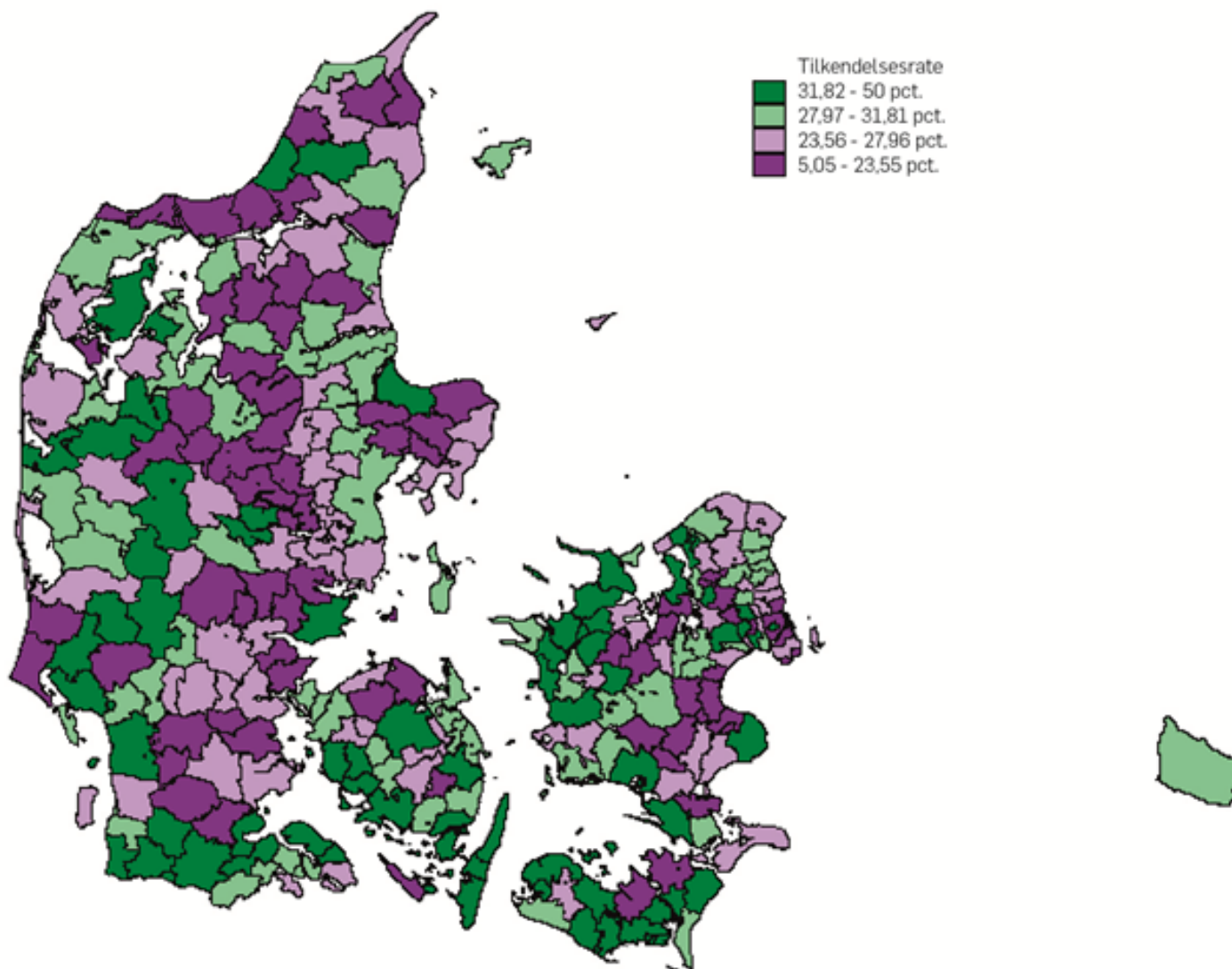
anvender ansøgere til førtidspension

Det kan imidlertid kritiseres

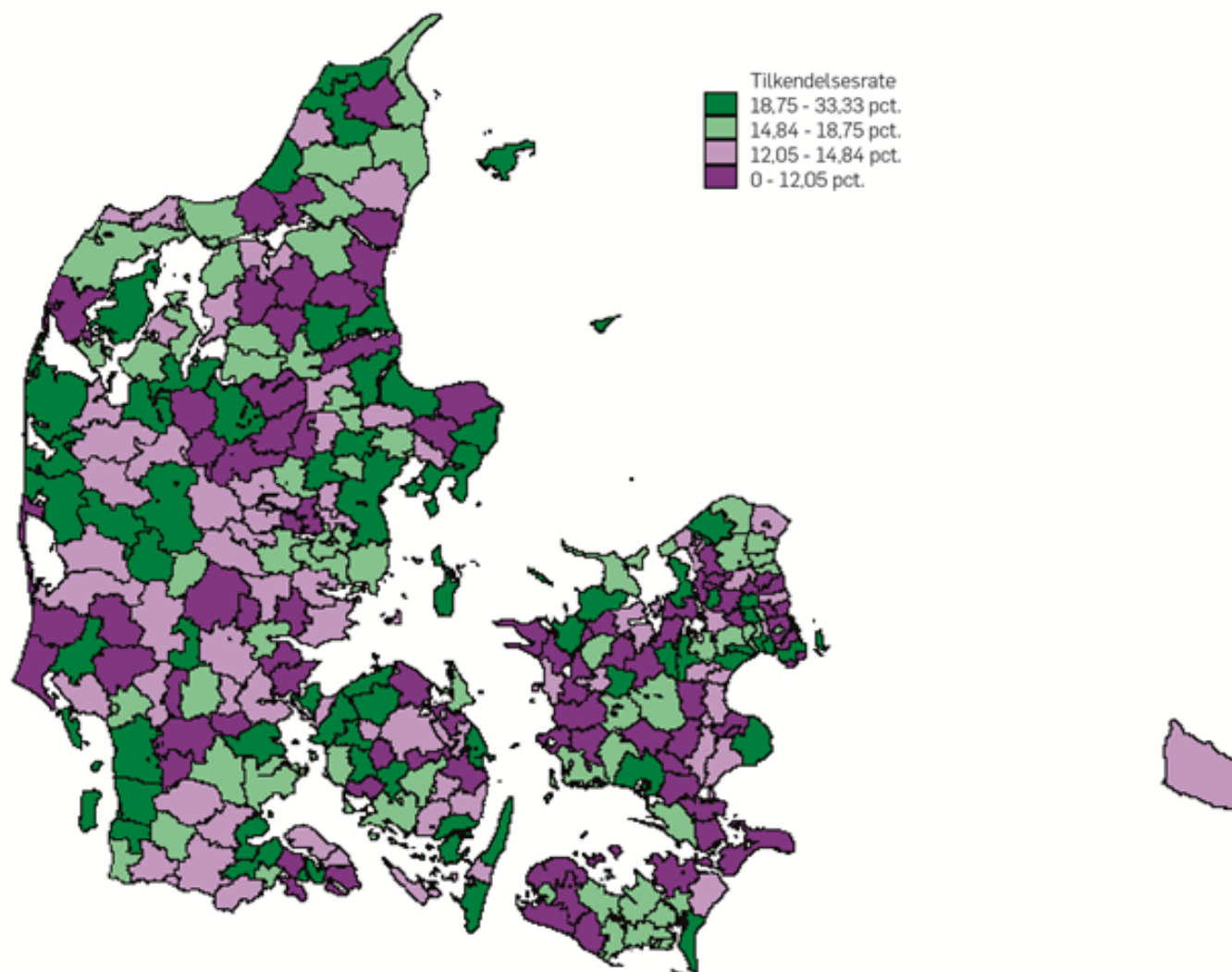
Vores undersøgelse anvender to populationer fra flere årgange
(år 0 = 1998, 1999, ... , 2006)

1. personer der har modtaget **sygedagpenge** i mindst 270 dage i en to års periode (år -1, 0) – 24 pct. får tilkendt pension år 1
2. personer der har modtaget mindst 50.000 kr. i **kontanthjælp** i en to års periode (år -1, 0) – 20 pct. får tilkendt pension år 1

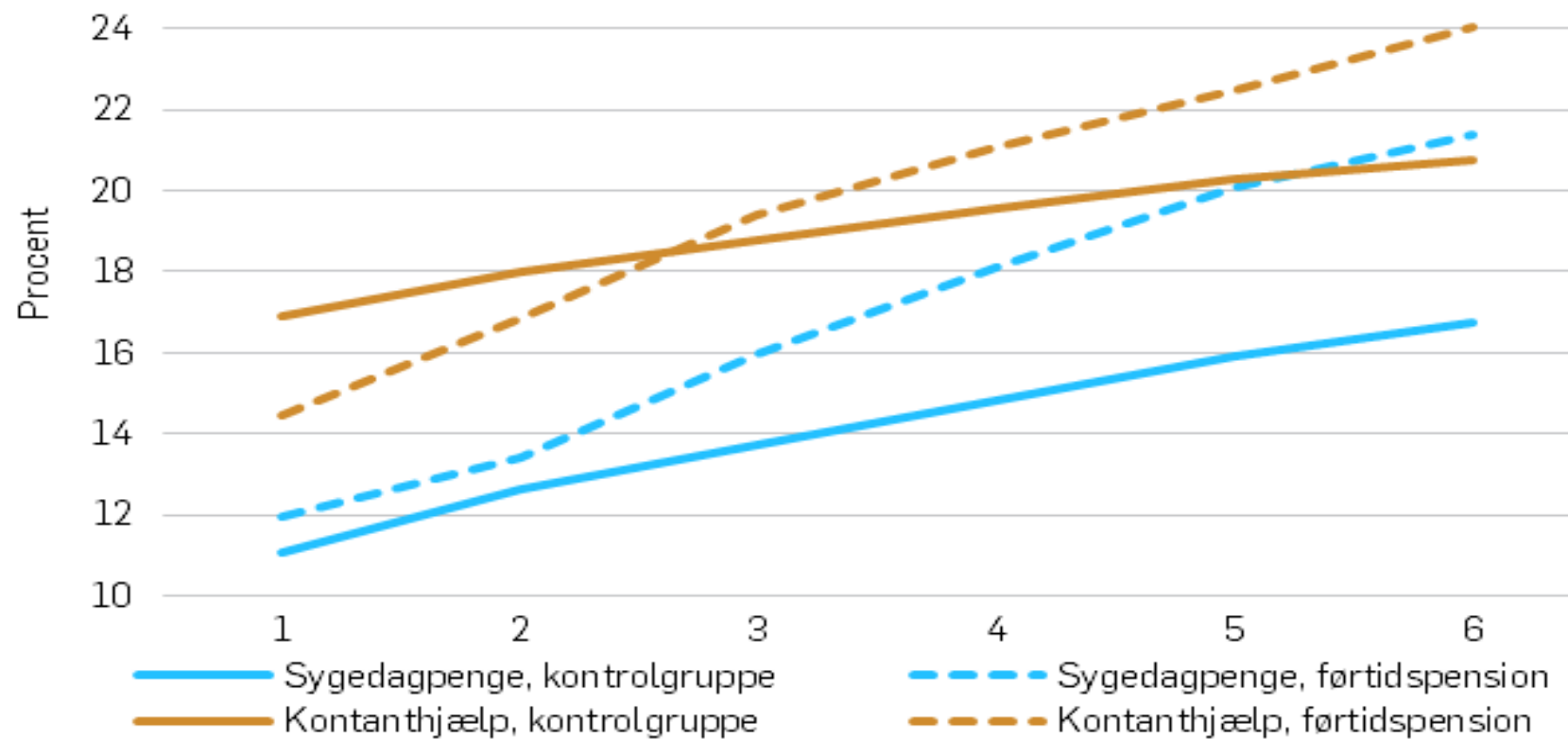
Tilkendelsesrater, personer med sygedagpenge

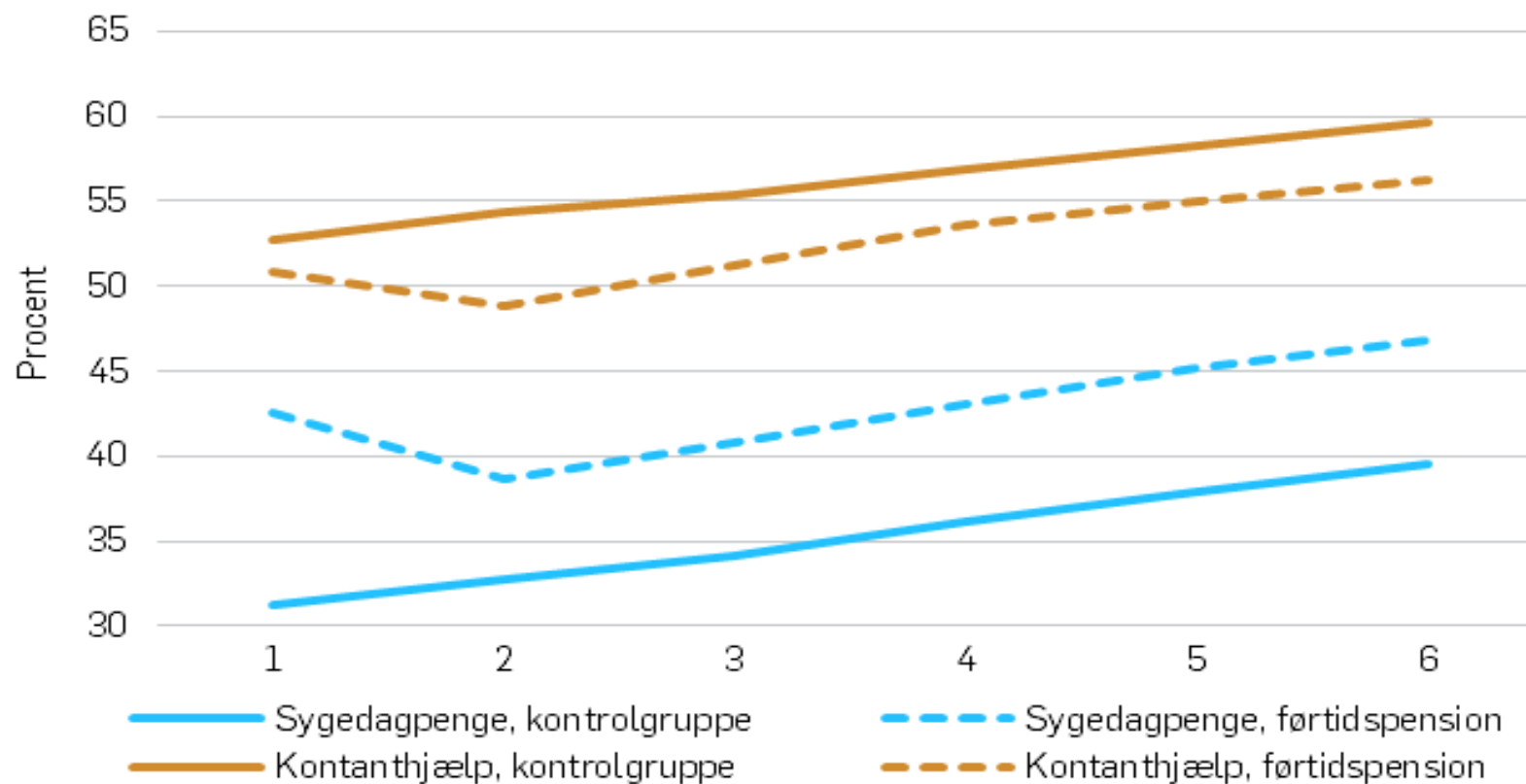
Tilkendelsesrater, personer med kontanthjælp

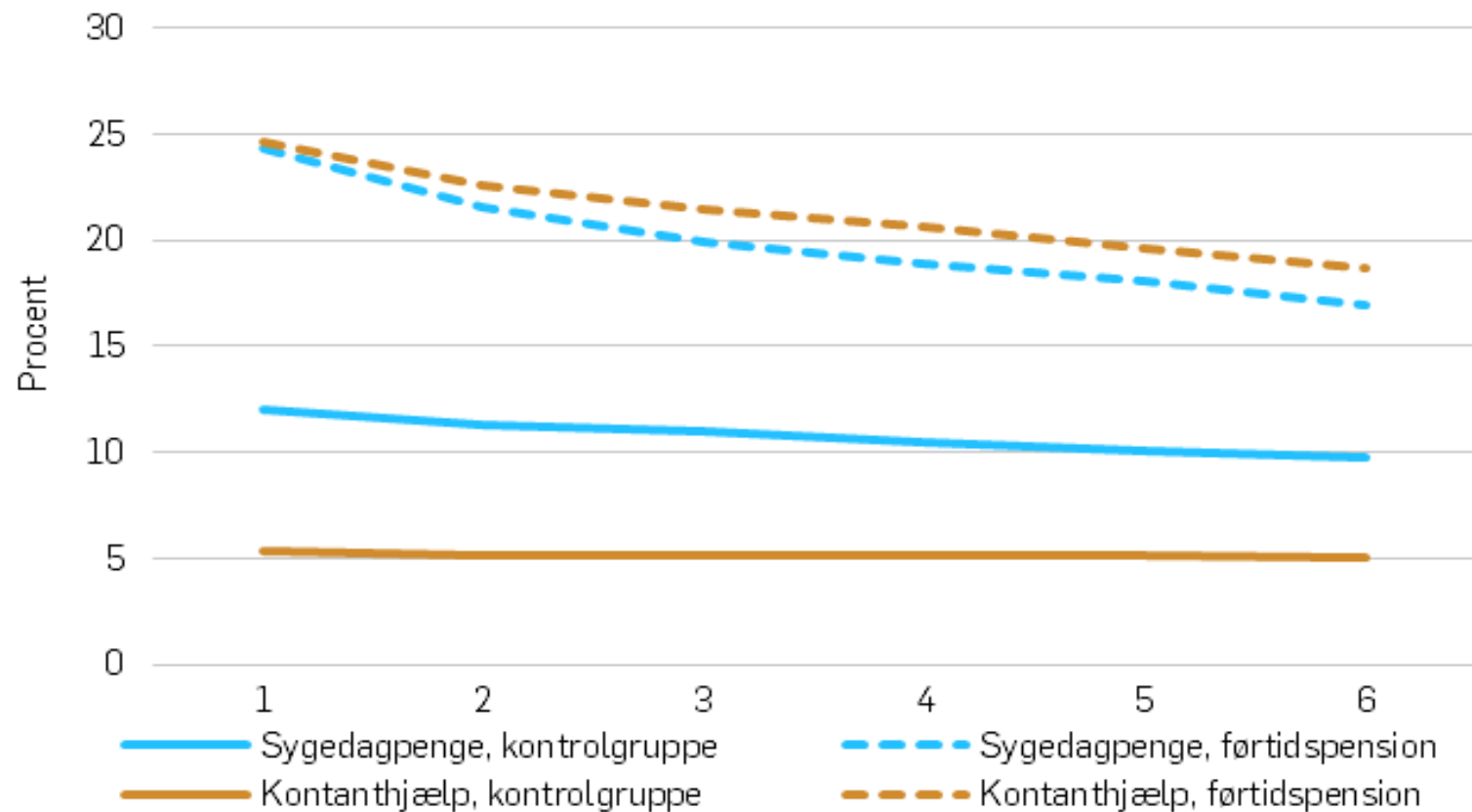
Beskrivende statistik for de to grupper: mere end 30 lægekontakter

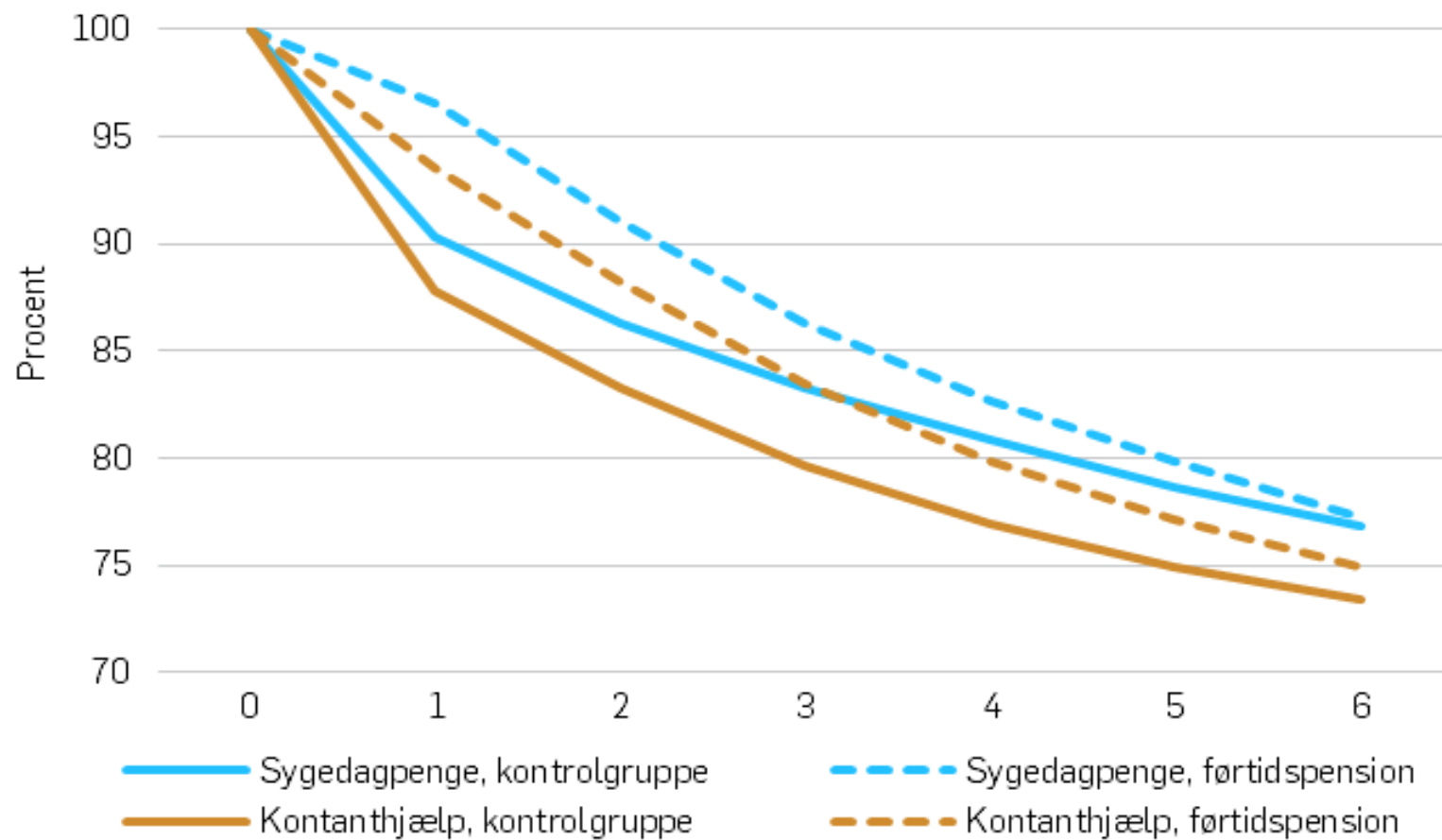
Beskrivende statistik for de to grupper: flere lægekontakter end i år - 1

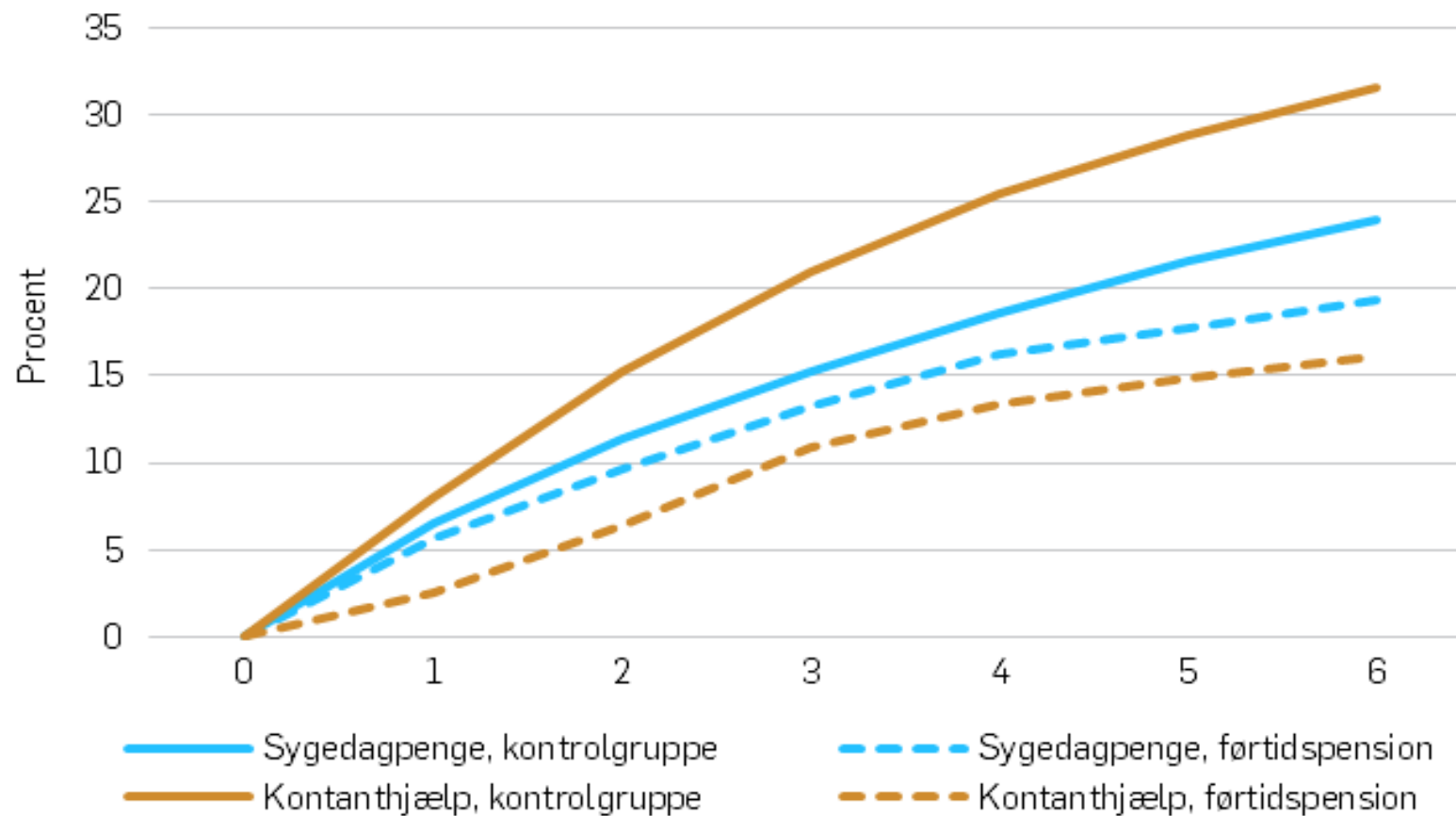
Beskrivende statistik for de to grupper: andel der bruger psykofarmaka

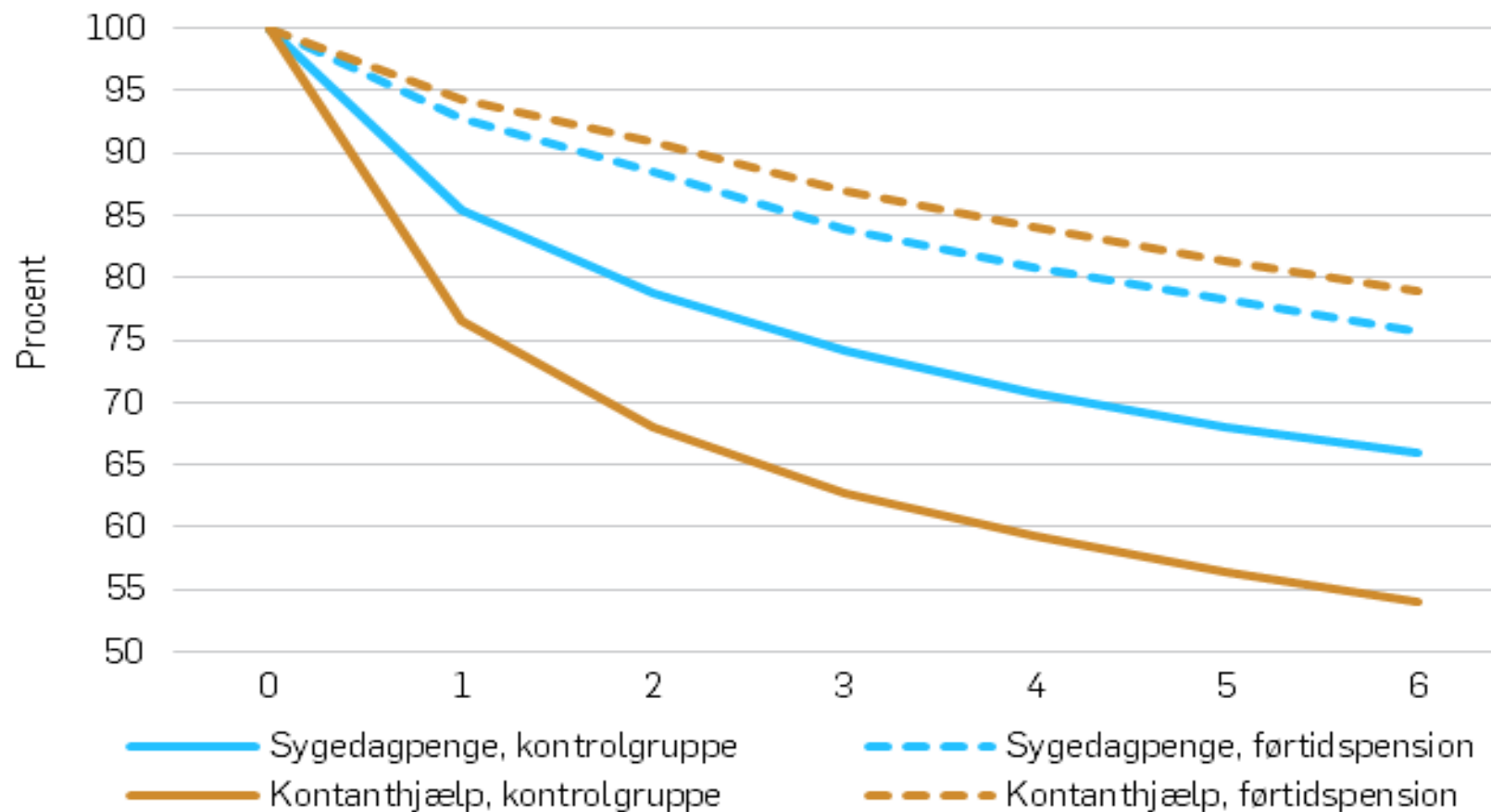
Beskrivende statistik for de to grupper: andel gifte i år 0 der forbliver gift

Beskrivende statistik for de to grupper: andel samlevende ikke gifte år 0 der bliver gift

Beskrivende statistik for de to grupper: andel enlige år 0 der forbliver enlige

Samlet indkomst i kroner for de to populationer i årene t_1 , t_3 og t_6 .

	<u>Sygedagpengepopulationen</u>		<u>Kontanthjælpspopulationen</u>	
	Kontrol- gruppen	Tilkendes førtids- pension	Kontrol- gruppen	Tilkendes førtids- pension
År 1: Gennemsnitlig samlet indkomst kr.	200.424	197.993	181.696	141.046
År 3: Gennemsnitlig samlet indkomst kr.	205.752	172.687	194.937	144.041
År 6: Gennemsnitlig samlet indkomst kr.	206.268	165.793	207.559	140.850
Observationer i alt i gruppen	123.939	38.795	179.856	44.725

Andel med lønindkomst for de to populationer i årene t_1 , t_3 og t_6

	Sygedagpengepopulation		Kontanthjælpspopulation	
	Kontrolgruppen	Tilkendes førtidspension	Kontrolgruppen	Tilkendes førtidspension
Observationer i alt	123.939	38.795	179.856	44.725
År 1:				
Andel med lønindkomst, pct.	58	34	75	13
Gennemsnitlig lønindkomst¹	146.833	59.676	177.117	26.929
Observationer	71.331	13.076	134.959	5618
År 3:				
Andel med lønindkomst, pct.	59	15	74	12
Gennemsnitlig lønindkomst¹	170.579	27.575	191.654	24.328
Observationer	72.980	5849	133.060	5320
År 6:				
Andel med lønindkomst, pct.	55	13	71	11
Gennemsnitlig lønindkomst¹	194.015	37.551	211.291	32.167
Observationer, antal	68.375	5053	127.579	4996

Jeg fokuserer specielt på skilsmisse: Hvad har betydning for en skilsmisse? (Kontrolvariable)

Kultur, race, indvandrere, region, by-land

Alder (kompliceret sammenhæng, potenser)

Varighed af ægteskab (do.)

Børn i teenage alder

Indkomst, beskæftigelse og forandring heri

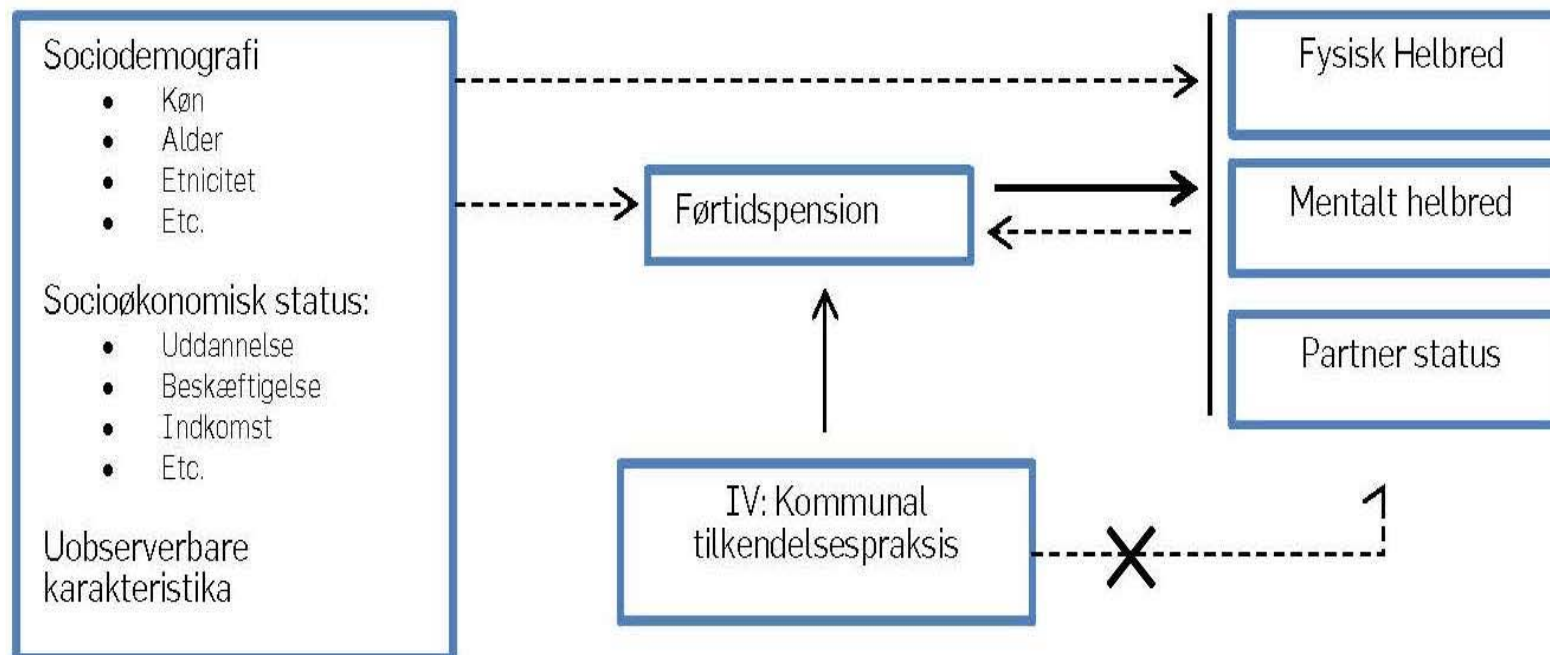
Sundhed, og forandring af denne

Forholdet mellem mands og kvindes løn (interaktion)

Forholdet mellem mands og kvindes arbejdstid (interaktion)

Sundhed har forskellig betydning for mand og kvinde

Hvordan en instrument variabel fungerer

Resultater af IV regressionen

	kommer fra sygedagpenge		kommer fra kontanthjælp	
	Efter 2 år	Efter 5 år	Efter 2 år	Efter 5 år
Går hyppigt til læge	- 3,6	- 4,2	- 8,8	- 8,3
Går mere til læge	(- 2,1)	(- 2,1)	- 7,1	- 11,1
Bruger psykofarmaka	(- 0,9)	(- 1,0)	+ 2,5	(- 0,3)
Ægteskabet holder	+ 5,3	+ 9,1	+ 13,5	+ 16,6
- For mænd		+ 12,8		+ 18,5
- For kvinder		+ 6,9		+ 14,3
Samlevende der gifter sig	(+ 6,7)	+ 10,4	- 7,8	(- 3,5)
Enlige der forbliver enlige	(+ 1,6)	(+ 2,8)	+ 11,6	(- 0,7)
Har lønindkomst	- 25,4	- 25,5	- 48,6	- 46,2
Har indkomst > 200.000	(- 9,6)	(- 2,9)		(- 4,9)

Botilbud: Enorme forskelle mellem kommuner som vi ikke kan forklare på nogen som helst måde

Antal borgere kommunen yder botilbud til pr 100.000 indbyggere

